

**Gera vėl tave
matyti namie!**

**PIRMIEJI
ŽINGSNIAI
GRĮŽTANT**

 IOM
UN MIGRATION

VIDAUS REIKALŲ
MINISTERIJA

Praleidus kurį laiką užsienyje ir grįžus gyventi į Lietuvą, nemažai kas gali atrodyti žingsniu nutolę, pasikeitę. Todėl parvykimas, kad ir į vietą, kur augome, gyvenome ir esame laukiami, kartais gali būti mažiau sklandus nei norėtume.

Grįžtantys po emigracijos domisi įvairiais gyvenimo aspektais Lietuvoje – darbu ar verslu, būstu, sveikatos priežiūra, vaikų ugdymu, adaptacija pasikeitusioje aplinkoje. Migracijos informacijos centras „Renkuosi Lietuvą“ žvelgia į grįžimą kaip suplanuotą ir informuotą procesą, kuris nepaprastą sprendimą sugrįžti į Lietuvą padaro kiek įmanoma lengvesniu. Čia pateikiami pagrindiniai žingsniai, kuriuos reikėtų atlikti parvykstant į Lietuvą.

Turite su grįžimu ar atvykimu gyventi į Lietuvą susijusių klausimų? Apsilankykite Migracijos informacijos centro „Renkuosi Lietuvą“ tinklapyje internete renkuosilietuva.lt, užduokite savo klausimus mums pasinaudodami tiesioginių pokalbių funkcija, paskambindami ar parašydami el. paštu – mielai į juos Jums atsakysime.

Fotografija – Tadas Kazakevičius

Atmintinėje naudojami kūrybiškų lietuvių darbai – fotografijos, kuriose įamžinta šiandienos kasdienybė ir natūralumas.

Kontaktai

Nemokamas telefonas:

8 800 22 922 (skambinant iš Lietuvos)

+370 5 251 4352 (skambinant iš užsienio)

renkuosilietuva@iom.lt

www.renkuosilietuva.lt

[Facebook.com/RenkuosiLietuva](https://www.facebook.com/RenkuosiLietuva)

PIRMIEJI ŽINGSNIAI GRĮŽTANT

VEIKSMAI SUGRĮŽUS GYVENTI Į LIETUVĄ

- #1. Pirmiausia reikia **deklaruoti išvykimą iš užsienio valstybės**, kurioje asmuo gyvena. Grįžus į Lietuvą reikia **deklaruoti gyvenamąją vietą Lietuvoje** (jeigu išvykstant iš Lietuvos buvo deklaruotas išvykimas). Tai padaryti galima internetu per Elektroninių valdžios vartų portalą (www.epaslaugos.lt) arba seniūnijoje, Jums priklausančioje pagal deklaruojamą gyvenamąją vietą.
- #2. Būtina **pasirūpinti privalomuoju sveikatos draudimu** (PSD) – nuo gyvenamosios vietos deklaravimo Lietuvoje momento atsiranda pareiga mokėti PSD įmoką „Sodrai“.

Dirbant pagal darbo sutartį pačiam daryti nieko nereikia – visas privalomas įmokas kartu su darbo užmokesčiu sumoka darbdavys.

Jei grįžęs iš užsienio į Lietuvą asmuo kurį laiką nedirba, jis turi PSD įmokas mokėti savarankiškai. Jei asmuo yra pensininkas, moksleivis, dieninių studijų studentas, vienas iš tėvų, auginantis vaiką iki 8 metų ir kt., jis yra draudžiamas valstybės lėšomis. Jeigu asmuo ketina ieškoti darbo, jam užsiregistravus Užimtumo tarnyboje PSD įmokas sumoka valstybė.

- #3. Kitas žingsnis – **pasirinkti gydymo įstaigą ir joje prisiregistruoti**. Prieš registruojantis asmuo turėtų įsitikinti, kad pasirinkta gydymo įstaiga (poliklinika ar šeimos gydytojo centras, klinika) yra sudariusi sutartį su teritorine ligonių kasa dėl pacientams teikiamų paslaugų apmokėjimo – tuomet nereikės mokėti už paslaugas, apmokamas Privalomojo sveikatos draudimo fondo (PSDF) biudžeto lėšomis.

Plačiau žr. renkuosilietuva.lt/lt/pirmieji-zingsniai/

DOKUMENTAI, KURIUOS PATARIAMA PARSIVEŽTI

Grįžtant gyventi į Lietuvą pravartu parsivežti šiuos dokumentus:

- dokumentai, liudijantys asmens darbo laikotarpius ir darbo santykius (pvz.: darbo sutartis, algalapiai, formos P45 ir P60, PD U1) (žr. „Pagrindiniai dokumentai“);

- socialinių įmokų mokėjimo dokumentai (pvz.: forma E104 arba jos atitikmuo);

- dokumentai, įrodantys sveikatos draustumą gyvenimo užsienio valstybėje laikotarpiu (pvz.: forma A1, P45, P60)

- dokumentai, įrodantys vaikų užsienyje pabaigtą ugdymo programą ar jos dalį (diplomai, sertifikatai, mokyklos išduotos pažymos).

PAGRINDINIAI DOKUMENTAI

- #A **Forma U1** – nedarbo draudimo stažo užsienyje (ES, EEE, Šveicarijoje ar JK) įrodymas, pateikiamas Lietuvoje norint susumuoti darbo stažą nedarbo išmokai gauti
- #B **Forma U2** – dokumentas, reikalingas norint eksportuoti užsienyje gaunamą nedarbo išmoką į Lietuvą.
- #C **Formos S1/S2** – ES šalių sveikatos apsaugos institucijų dokumentai, leidžiantis kitoje šalyje gauti planines asmens sveikatos priežiūros paslaugas ir šių paslaugų išlaidas kompensuoti iš ES šalies, kurioje asmuo dirba, privalomojo sveikatos draudimo lėšų.
- #D **Formos A1/P45/P60** - užsienio kompetingų įstaigų išduodamos formos, kuriose nurodoma informacija apie mokėtas sveikatos draudimo įmokas. Jos gali būti pateikiamos "Sodrai" siekiant perskaičiuoti PSD įmokas.

PATARIMAI

- #2. Jei prieš išvykdamas į Lietuvą asmuo ketina nutraukti darbo sutartį ir turi teisę gauti nedarbo išmoką toje šalyje, jis gali perkelti (eksportuoti) nedarbo išmoką į Lietuvą ir ja kol ieškosi darbo naudotis iki 3 mėnesių. Tam būtina pateikti prašymą šalies, iš kurios išvykstama, nacionalinei užimtumo tarnybai išduoti leidimą eksportuoti nedarbo išmoką.

- #1. Iš užsienio grįžtant į Lietuvą pravartu turėti vietinių institucijų, atsakingų už socialinių išmokų mokėjimą, išduodamą formą E104 – joje nurodoma, kokias įmokas asmuo mokėjo į šalies, kurioje gyveno, biudžetą. Šią formą reikia pateikti „Sodrai“ norint gauti motinystės išmokas, apskaičiuoti ir susumuoti asmens stažą – pateikus šią formą reikalingi duomenys gaunami greičiau, nei pateikiant užklausimą kitos šalies institucijoms. Ši forma taip pat nurodo informaciją apie darbo, įmokų mokėjimo ir gyvenimo toje pačioje šalyje laikotarpius.

- #3. Jeigu asmuo užsienyje (ES/EEE šalyje, Šveicarijoje, JK bei su tam tikromis išlygomis - Rusijoje, Baltarusijoje, Moldovoje, Ukrainoje ir Kanadoje) turėjo darbo santykių, suėjus jo pensiniam amžiui yra sumuojami laikotarpiai, kuriais dirbta užsienyje ir Lietuvoje. Suėjus pensiniam amžiui, kiekviena valstybė sukauptą pensijos dalį mokės atskirai, proporcingai tam laikotarpiui, kuris buvo dirbtas toje šalyje. Todėl išvykstant iš šalies reikia informuoti tos šalies tarnybas, atsakingas už senatvės pensijų mokėjimą.

„Sodra“ nekaupia išankstinių duomenų apie asmens stažą. Norint sumuoti laikotarpius pensijai gauti, susijusius dokumentus reikia pateikti likus 3 mėnesiams iki sueinant pensiniam amžiui (pvz., darbo sutartis, algalapis ir pan.).